

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

nr. A/2012/0351 van 5 september 2012
in de zaak 1112/0342/A/4/0293

In zake: het college van burgemeester en schepenen van de **gemeente HAMME**

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaten Wim DE CUYPER en Stefan WALGRAEVE
kantoor houdende te 9100 Sint-Niklaas, Vijfstraten 57
waar woonplaats wordt gekozen

verzoekende partij

tegen:

de **GEWESTELIJKE STEDENBOUWKUNDIGE AMBTENAAR** van het
departement RWO, afdeling Oost-Vlaanderen

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaat Paul AERTS
kantoor houdende te 9000 Gent, Coupure 5
waar woonplaats wordt gekozen

verwerende partij

*Tussenkomen
de partij:*

de nv [REDACTED]

bijgestaan en vertegenwoordigd door:
advocaat Alex DE VISSCHER
kantoor houdende te 8000 Brugge, Ezelstraat 25
waar woonplaats wordt gekozen

I. VOORWERP VAN DE VORDERING

De vordering, ingesteld met een aangetekende brief van 23 december 2011, strekt tot de vernietiging van het besluit van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het departement RWO, afdeling Oost-Vlaanderen van 14 november 2011, waarbij aan de tussenkomen partij een stedenbouwkundige vergunning wordt verleend onder voorwaarden voor het uitbreiden van een bestaand windpark met een bijkomende windturbine.

De bestreden beslissing heeft betrekking op een perceel gelegen te [REDACTED] en met als kadastrale omschrijving [REDACTED].

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en heeft een afschrift van het administratief dossier neergelegd. De verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend. De tussenkomenende partij heeft een schriftelijke uiteenzetting ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de openbare terechtzitting van 30 mei 2012, waar de vordering tot vernietiging werd behandeld.

Kamervoorzitter Nathalie DE CLERCQ heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Stefan WALGRAEVE die verschijnt voor de verzoekende partij, advocaat Paul AERTS die verschijnt voor de verwerende partij en advocaat Dries TANGHE die loco advocaat Alex DE VISSCHER verschijnt voor de tussenkomenende partij, zijn gehoord.

Titel IV, hoofdstuk VIII van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) betreffende de Raad voor Vergunningsbetwistingen en de bepalingen van het reglement van orde van de Raad, bekrachtigd door de Vlaamse Regering op 20 november 2009, zijn toegepast.

De uitdrukkelijke verwijzingen in dit arrest naar artikelen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening hebben betrekking op de tekst van deze artikelen, zoals zij golden op het ogenblik van het instellen van de voorliggende vordering.

III. TUSSENKOMST

De nv [REDACTED] verzoekt met een aangetekende brief van 8 februari 2012 om in het geding te mogen tussenkomen.

De voorzitter van de vierde kamer heeft met een beschikking van 5 maart 2012 vastgesteld dat er redenen zijn om het verzoek in te willigen en dat de verzoekende partij tot tussenkomst beschouwd kan worden als belanghebbende in de zin van artikel 4.8.16, §1, eerste lid VCRO.

IV. FEITEN

Op 28 juni 2011 (datum van het ontvangstbewijs) dient de tussenkomenende partij bij de verwerende partij een aanvraag in voor een stedenbouwkundige vergunning voor *“het uitbreiden van een bestaand windpark met een bijkomende windturbine, het oprichten van één elektriciteitscabine en het aanleggen van toegangswegen”*.

Het perceel is volgens de bestemmingsvoorschriften van het bij koninklijk besluit van 7 november 1978 vastgestelde gewestplan ‘Dendermonde’, gelegen in agrarisch gebied. Het perceel is niet gelegen in een gebied waarvoor een goedgekeurd bijzonder plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan geldt, noch binnen de omschrijving van een behoorlijk vergunde, niet vervallen verkaveling.

Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 27 juli 2011 tot en met 26 augustus 2011, worden zevenentwintig bezwaarschriften ingediend.

Het Agentschap Ruimte en Erfgoed, afdeling Archeologie brengt op 12 juli 2011 een gunstig advies uit.

Polder Schelde Durme Oost brengt op 22 juli 2011 een gunstig advies uit.

Het Agentschap voor Natuur en Bos brengt op 22 juli 2011 een gunstig advies uit.

Het departement Landbouw en Visserij, afdeling Duurzame Landbouwonwikkeling brengt op 27 juli 2011 een ongunstig advies uit:

“ ...

Het betreft hier het oprichten van een windturbine in functie van het opwekken van groene stroom, waartegen uit landbouwkundig oogpunt principieel geen bezwaar is.

Doch in voorliggende aanvraag is de voorgestelde inplanting hinderlijk voor plaatselijke agrarische structuur.

Wellicht zijn er nog mogelijkheden binnen de aangrenzende ambachtelijke zone.

...”

De FOD Mobiliteit en Vervoer brengt op 3 augustus 2011 een voorwaardelijk gunstig advies uit.

De Interdepartementale Windwerkgroep brengt op 25 oktober 2011 een gunstig advies uit.

De verzoekende partij verleent op 20 september 2011 het volgende ongunstig advies:

“ ...

De gemeente Hamme wordt ruimtelijk gekarakteriseerd door de [REDACTED]. De [REDACTED] kent een oost-west geïoriënteerd verloop. Het industriegebied ' [REDACTED] situeert zich langsheen de [REDACTED] en kent eenzelfde oriëntatie. De al twee opgerichte windturbines op het [REDACTED], parallel met de oost-west georiënteerde infrastructuur, bevestigen de bestaande lineaire ruimtelijke structuur in de omgeving.

Bij dit sterk geordende landschap, met een overwicht aan oost-west georiënteerde structuren, wordt vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening het bestaande lineaire inplantingspatroon gehanteerd. De voorgestelde inplanting van de windturbine doorbreekt dit strak patroon.

Belangrijk is echter ook te stellen dat een oordeelkundige inplanting een landschap een duidelijke ordening kan geven. En aldus een duidelijke landschappelijke meerwaarde kan opleveren. Bestaande structuren in het landschap kunnen warden geaccentueerd, hetgeen door huidige aanvraag, zoals hoger omschreven, niet gebeurt. Het aangevraagde houdt om voornoemde reden geen rekening met het principe van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling.

Een uitbreiding van de bestaande windturbines, evenwijdig met het verloop van de [REDACTED], is vanuit een goede plaatselijke ordening aanvaardbaar.

Geluidshinder: De [REDACTED], de bedrijven op het industrieterrein [REDACTED] en de bestaande windturbines ontwikkelen al een achtergrondgeluid. Deze elementen zijn echter op een compacte wijze gebundeld en concentreren bijgevolg de bron van het geluid op één plaats (het industrieterrein) waardoor de (geluids-)impact op de onmiddellijke omgeving wordt beperkt. De beoogde plaats van de werken is gelegen buiten het kwetsieuze industrieterrein, verwijderd van de [REDACTED]. Door de verspreide inplanting van de gevraagde turbine, dieper in het achterliggende agrarische gebied en verder van de al bestaande geluidsbronnen, ontstaat er een meer gespreide geluidsbron. Waardoor een onevenredige toename van de geluidshinder voor de omliggende woonkernen veroorzaakt wordt

...”

De verwerende partij beslist op 14 november 2011 onder voorwaarden een stedenbouwkundige vergunning te verlenen. De verwerende partij motiveert haar beslissing onder meer als volgt:

“ ...

BEOORDELING VAN DE GOEDE RUMTELIJKE ORDEN/NG

De principiële rechtsgrond voor het project dient zoals reeds hoger aangegeven gezocht in art. 4.4.9. van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, waardoor met een vergunning kan worden afgeweken van de bestemmingsvoorschriften van een plan van aanleg (in casu het vigerend gewestplan, dat het project situeert in agrarisch gebied), indien daarbij gerefereerd kan worden aan 'voor de vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaardtypebepalingen'.

In de rubriek 'Afwijkings- en uitzonderingsbepalingen' werd de inhoudelijke samenhang tussen de decretale bepalingen en het overeenkomstig type-voorschrift voor de categorie van gebiedsaanduiding 'Landbouw', vanuit de specifieke concordantieregeling uitvoerig toegelicht.

Uit de rubriek "MER-screening" blijkt dat het project niet onderhevig is aan de opmaak van een milieueffectrapport. De inplanting van de turbine is conform met de omzendbrief. Er wordt aansluiting gezocht met het industriegebied ■■■■■, met de ■■■■■ en met de twee bestaande turbines. Het project voldoet aan het bundelingsprincipe. Bovendien voorziet men hetzelfde type windturbine als de twee bestaande.

Er bevinden zich geen woningen binnen de 250m van de turbines. De dichtstbijzijnde woning bevindt zich op 307m. Uit de geluidsstudie, die zowel de impact van de nieuwe turbine, als de gezamenlijke impact van alle drie de turbines bekijkt, blijkt dat voldaan wordt aan de voorwaarden van de omzendbrief R0/2006/02 "afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines". Daarvoor dienen de nodige maatregelen te worden genomen. Dit wordt opgenomen als voorwaarde in deze beslissing.

Uit de slagschaduwanalyse blijken zich één woning van derden binnen de 30 uur slagschaduw te bevinden. De projectontwikkelaar dient in elk geval de nodige maatregelen te treffen zoals het installeren van een slagschaduwstelsel, om te garanderen dat steeds aan de gestelde voorwaarden inzake slagschaduw uit de bovenvermelde omzendbrief van 2006 wordt voldaan. Dit wordt opgenomen als voorwaarde.

De landschappelijke en visuele impact werd uitvoerig besproken onder de rubriek van de bezwaren.

Het inplanten van de turbine is conform het Provinciaal Beleidsplan Windturbines.

De cabine en werkzones zijn beperkt van omvang en verenigbaar met de goede ruimtelijke ordening. De verhardingen worden tot een minimum beperkt.

De afdeling Duurzame Landbouwonwikkeling brengt een ongunstig advies uit. Turbines hinderen echter het verder gebruik van de gronden als landbouwgrond niet, door hun geringe voetafdruk en de relatief beperkte oppervlakte die verhard moet worden. Er is een maximale oppervlakte van 1200m² nodig voor de exploitatie van de turbine. Bovendien bestaat er een wettelijk kader om turbines in te planten in agrarisch gebied.

Het college van Hamme brengt een ongunstig advies uit. Er wordt gesteld dat het gebied gekenmerkt wordt door een lineaire oost-west structuur. De bijkomende turbine zou dit patroon doorbreken. Het provinciaal beleidsplan stelt voor de inplanting van turbines binnen het deelgebied ■■■-netwerk twee mogelijkheden: ofwel gebeurt de inplanting lineair, langsheen de bestaande transportinfrastructuur ofwel als regelmatige clusters op de bedrijventerreinen, of op de versnipperde agrarische gebieden binnenin het netwerk. Door het inplanten van deze turbine ontstaat een cluster van 3 turbines, die op een vrij regelmatige afstand van elkaar zijn ingeplant.

Een tweede argument dat het college van Hamme aanhaalt is de toename van de geluidshinder. Dit aspect werd hierboven reeds uitvoerig besproken.

Een derde argument is dat het college van Hamme aangeduid is als bijkomend economisch knooppunt. Er wordt gezocht naar een mogelijke uitbreiding van het industrieterrein ■■■. Het inplanten van de turbine zou een hypotheek leggen op de mogelijke uitbreiding. De bestaande windturbines zijn evenwel een voorbeeld van hoe windturbines perfect binnen een industrieterrein kunnen geïntegreerd worden. Het bundelen van windturbines met industrieterreinen is een voorbeeld van een zuinig en duurzaam ruimtegebruik. Bovendien neemt een windturbine weinig plaats in; zodat het functioneren van het bedrijventerein gegarandeerd kan blijven. De provincie heeft de bevoegdheid over het bijkomend economisch knooppunt. Het is op provinciaal niveau dat wordt beslist of en waar het bijkomend economisch knooppunt wordt uitgebreid. Hieromtrent zijn nu studies lopende. De interdepartementale windwerkgroep, waarin ook de provincie zetelt, bracht een gunstig advies uit.

Uit wat voorafgaat blijkt dat aan de voorwaarden zoals gesteld in het typevoorschrift met betrekking tot de categorie "landbouw" voldaan is: de realisatie van de algemene bestemming wordt niet in het gedrang gebracht en er werd een lokalisatienota opgemaakt, waarin de mogelijke effecten van de turbines op de omgeving werden bestudeerd en omschreven.

Mits het naleven van de geformuleerde voorwaarden, is de aanvraag in overeenstemming met de goede ruimtelijke ordening.

ALGEMENE CONCLUSIE

*Tegen de aanvraag zijn er mits naleving van de geformuleerde voorwaarden geen stedenbouwkundige bezwaren
...*

Dit is de bestreden beslissing.

De nv ■■■ heeft bij aangetekende brief van 30 december 2011 een beroep ingesteld dat eveneens strekt tot de vernietiging van deze bestreden beslissing. Dit beroep is bij de Raad geregistreerd onder het rolnummer 1112/0314/A/4/0271.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

A. Ontvankelijkheid wat betreft de tijdigheid van het beroep

De bestreden beslissing werd op 14 november 2011 betekend aan de verzoekende partij. Het verzoekschrift tot vernietiging, ingesteld met een ter post aangetekende brief van 23 december 2011, is tijdig.

B. Ontvankelijkheid wat betreft het belang en de hoedanigheid van de verzoekende partij

De verzoekende partij beschikt, conform artikel 4.8.16, §1, eerste lid, 6° VCRO over het vereiste belang als zijnde een bij het dossier betrokken adviserende instantie.

De verzoekende partij legt bovendien haar collegebeslissing van 22 november 2011 houdende beslissing om in rechte te treden voor.

VI. ONDERZOEK VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

Enig middel

Standpunt van de partijen

In dit middel voert de verzoekende partij de schending aan van artikel 4.3.1 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, de artikelen 2 en 3 van de Wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen en van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder de motiveringsplicht, het redelijkheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel.

De verzoekende partij zet onder meer uiteen:

“ ...

De gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar is ertoe gehouden een aanvraag te beoordelen op de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening. Daarbij dient hij de motieven te vermelden in de bestreden beslissing zelf en moeten deze motieven ook afdoende zijn.

In casu motiveert de verwerende partij niet of minstens niet afdoende waarom de aanvraag verenigbaar is met de goede ruimtelijke ordening in het algemeen, en met de in de omgeving bestaande toestand in het bijzonder. Bovendien houdt hij onvoldoende rekening met de bezwaren die werden ingediend en het advies dat door verzoekende partij werd verleend.

...

2. Wat de ingediende bezwaren betreft.

...

Het is evident dat zonder opgave van het achtergrondgeluid er niet zomaar kan van uitgegaan worden dat rekening mag worden gehouden met de ligging vlakbij een industriegebied. Integendeel, verwerende partij had hier een in concreto beoordeling moeten maken. Door na te laten dat te doen, is verwerende partij onzorgvuldig geweest bij de beoordeling van de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening.

Bovendien blijkt uit het samenleggen van de kaarten “aanduiding zones geluid met turbines EW én SPE” en “aanduiding met betrekking tot bewoning”, dat er zich wel degelijk een woning bevindt net binnen de 49dB(A)-contour, één woning net binnen de 44 dB(A)-contour en één woning net daarbuiten.

...

Bovendien wordt ook bij de beoordeling van de slagschaduw nagelaten een in concreto beoordeling te maken, beoordeling die des te belangrijker is nu de Vlaamse regering

reeds beslist heeft de VLAREM-regelgeving te wijzigen (Besluit van de Vlaamse regering van ...) waarbij niet enkel rekening dient te worden gehouden met de slagschaduw t.o.v. woningen (zoals in de Omzendbrief), maar ook t.o.v. slagschaduwgevoelige objecten, én waarbij de aanvaardbare grens verlegd wordt van 30 uur slagschaduw per jaar, naar 8 uur slagschaduw per jaar.

...

3. Wat het door verzoekende partij uitgebrachte advies betreft.

...

- verwerende partij motiveert de opmerking m.b.t. de vaststelling dat de voorgestelde inplanting een strak lineair inplantingspatroon doorbreekt met de loutere verwijzing naar de omzendbrief en de opmerking dat de turbines op een vrij regelmatige afstand van elkaar zijn ingeplant. Ook hier laat verwerende partij dus na een in concreto beoordeling te maken;

- wat het aspect geluid betreft kan worden verwezen naar hetgeen hiervoor werd gesteld;

- verwerende partij poneert zonder verdere motivering dat “de” plaatsing van windturbines “weinig plaats” inneemt, zodat mag worden aangenomen dat het functioneren van het bedrijventerrein gegarandeerd kan blijven. Ook hier laat verwerende partij na in concreto na te gaan wat de invloed is van de bijkomende turbine op de verdere ontwikkeling van het industrieterrein, zeker in het licht van de toekomstige visie op dit gebied zoals aangenomen in het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen. Art. 4.3.1. §2., 2° VCRO bepaalt nochtans expliciet dat de vergunningverlenende overheid rekening kan houden met de beleidsmatig gewenste ontwikkelingen.

Het is duidelijk dat deze weerlegging van de bezwaren en van het ongunstig advies van verzoekende partij, en de beoordeling van de verenigbaarheid van de aanvraag met de goede ruimtelijke ordening onzorgvuldig is en niet kan volstaan.

Verwerende partij stelt bij de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening m.b.t. het bundelingsprincipe en de landschappelijke impact het volgende:

3.1. Wat de beoordeling van het bundelingsprincipe betreft

- De inplanting van de turbine is conform met de omzendbrief. Er wordt aansluiting gezocht met het industriegebied [REDACTED] met de [REDACTED] en met de twee bestaande turbines. Het project voldoet aan het bundelingsprincipe. Bovendien voorziet men hetzelfde type windturbine als de twee bestaande.

Verwerende partij stelt het voor alsof de aanvraag hiermee voldoet aan de omzendbrief EME/2006/01-RO/2006/01.

Vooreerst moet worden opgemerkt dat er geen afdwingbaar, wettelijk kader voorhanden is. Voormelde omzendbrief is niet bindend en is slechts “een” element in de beoordeling van de vraag of een project inpasbaar is in de goede ruimtelijke ordening. Het enkele feit dat het voorgestelde project voldoet aan de richtlijnen uit de omzendbrief, volstaat niét als motivering om een vergunning te verlenen. Nochtans is het dat wat verwerende partij ten overvloede doet.

Bovendien moet er ook hier worden op gewezen dat die aansluiting met de [REDACTED] in casu niét voorhanden is – in tegenstelling tot de twee bestaande turbines – en dat integendeel

de bestaande oriëntatie van de lijninfrastructuur doorbroken wordt (cfr supra), zodat níét voldaan wordt aan de bepalingen van de omzendbrief.

3.2. Wat de beoordeling van de landschappelijke impact betreft

...
Verwerende partij motiveert op geen enkele wijze waarom dat zo zou zijn. Nochtans had verzoekende partij in haar ongunstig advies expliciet opgemerkt dat de plaatsing van de turbine een breuk in het patroon oplevert, hetgeen absoluut geen landschappelijke meerwaarde oplevert.

Dat de turbines een significante invloed op het landschap hebben, en dus op de belevingswaarde, blijkt overigens ook voldoende uit de fotosimulaties in het aanvraagdossier.

...”

De verwerende partij repliceert onder meer:

“ ...

Rekening houdend met het bundelingsprincipe, zijnde een bundeling met de bestaande industriezone en de bestaande turbines en de weginfrastructuur, heeft de overheid op grond van de vastgestelde feiten in redelijkheid geoordeeld dat de te vergunning windturbine verenigbaar is met de goede plaatselijke ordening.

Het is niet aan uw Raad om deze beoordeling over te doen en zijn beoordeling in de plaats te stellen van de vergunningverlenende overheid. De feiten waarop de overheid haar beoordeling steunt zijn correct vastgesteld en de overheid kon op grond van die feiten in redelijkheid oordelen dat de te vergunnen bouwwerken wel degelijk verenigbaar zijn met de goede plaatselijke ordening.

De marginale toets van uw Raad kan niet verder reiken dan na te gaan of de feiten waarop de overheid haar beoordeling steunt correct zijn vastgesteld en in redelijkheid werd geoordeeld.

Elke andere beoordeling overschrijdt deze marginale toets.

Uit de overwegingen van de bestreden beslissing blijkt dat de vergunningverlenende overheid wel degelijk een afweging heeft gemaakt om te bepalen of de aangevraagde windturbine verenigbaar is met de goede ruimtelijke ordening, de bestemming van het gebied waarin het perceel gelegen is de onmiddellijke omgeving, enz.

...

Het is niet omdat verzoekende partij het niet eens is met deze overwegingen dat de beslissing niet afdoende zou zijn gemotiveerd.

...

De localisatienota werd door de aanvrager bij de aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning gevoegd.

Een windturbine hindert het verder gebruik van de gronden als landbouwgrond niet, door hun geringe voetafdruk en de relatief beperkte oppervlakte die verhard moet worden.

Een eventuele herbestemming van dit gebied als uitbreiding van de industriezone bevestigt niet alleen dat de bestemming van agrarisch gebied zeker niet in het gedrang wordt gebracht. Bovendien kan om dezelfde reden een beperkte grondinname een

eventuele latere bestemming van industriezone geenszins hypothekeren. De reeds opgerichte windturbines, waarmee de huidige vergunde turbine een cluster zou vormen, zijn gelegen in een industriezone.

In tegenstelling met hetgeen verzoekende partij tracht voor te houden, is de beoordeling van het landschapsimpact, geluidshinder, veiligheid, slagschaduw en impact op de natuur wel degelijk op concrete elementen gesteund.

...

Verzoekende partij argumenteert dat het niet volstaat te verwijzen naar de omzendbrief EME2006/01-RO/2006/01 aangezien deze niet afdwingbaar en niet bindend is.

In de bestreden vergunningsbeslissing wordt als voorwaarde gesteld dat de nodige maatregelen dienen getroffen te worden om te voldoen aan de omzendbrief RO/2006/02 "afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van turbines", in het bijzonder voor wat betreft geluid en slagschaduw.

..."

De tussenkomende partij voegt hier onder meer aan toe:

"...

1. Wat de ingediende bezwaren betreft

...

1.1 Impact geluid

...

Het is niet in te zien in welke mate de gewestelijke stedenbouwkundig ambtenaar zogenaamd onzorgvuldig de impact van het geluid zou hebben beoordeeld. Uit het bovenstaand komt net vast te staan dat de gewestelijke stedenbouwkundig ambtenaar op een concrete wijze de geluidsproblematiek heeft beoordeeld en daarenboven zijn beslissing hieromtrent uitvoerig heeft gemotiveerd. Alle elementen werden bovendien in aanmerking genomen en er werden bijkomende voorwaarden opgelegd.

...

1.2 Impact slagschaduw

...

Het is duidelijk dat de gewestelijke stedenbouwkundig ambtenaar de impact van de slagschaduw op een concrete en zorgvuldige wijze heeft beoordeeld, met bijhorende volledige motivering.

Verder valt ook niet in te zien hoe toekomstige VLAREM-regelgeving hier enige invloed kan hebben op de beoordeling van gewestelijke stedenbouwkundig ambtenaar. Op het ogenblik dat de gewestelijke stedenbouwkundig ambtenaar zijn beslissing nam (14 november 2011) was de beslissing tot actualisatie van de VLAREM nog niet goedgekeurd. De Vlaamse Regering keurde het besluit maar goed op 23 december 2011. Alle opgelegde en geldende normen werden door de gewestelijke stedenbouwkundig ambtenaar in aanmerking genomen en terecht werd geoordeeld dat de slagschaduw m.b.t. het project aanvaardbaar is.

...

2. Wat door het College van Burgemeester en Schepenen uitgebracht advies betreft

...

Op algemene wijze stelt het College van Burgemeester en Schepenen dat de bezwaren en het ongunstig advies onzorgvuldig werden weerlegd, maar zij staft deze bewering evenwel niet verder, noch geeft zij aan waarom de weerlegging als onzorgvuldig dient te

worden aangemerkt. De gewestelijke stedenbouwkundig ambtenaar heeft alle elementen in aanmerking genomen en heeft telkens concreet geantwoord op de gestelde bezwaren.

3. M.b.t. het bundelingsprincipe

...

Het College van Burgemeester en Schepenen stelt dat het enkele feit dat het voorgestelde project voldoet aan de richtlijnen uit de omzendbrief, niet volstaat als motivering om een vergunning te verlenen. [REDACTED] merkt hierbij op dat de toekenning van de vergunning uitvoering werd gemotiveerd en dat bovenstaande zinsnede geenszins de enige motivering vormt van de gewestelijke stedenbouwkundig ambtenaar bij toekenning van de vergunning.

Daarenboven stelt het College van Burgemeester en Schepenen dat de aansluiting met de [REDACTED] in casu niet voorhanden is en dat dus niet voldaan wordt aan de bepalingen van de omzendbrief. Nochtans dient er te worden vastgesteld dat het project zeer duidelijk voldoet aan het bundelingsprincipe (een cluster van 3 windturbines) en dus aan de omzendbrief.

...

4. M.b.t. de beoordeling van de landschappelijke impact

...

Dit is evenwel niet het geval. Er is geen sprake van een standaardformulering. De gewestelijke stedenbouwkundig ambtenaar beoordeelt concreet de impact van de windturbines op het landschap en stelt dat door de bundeling met de twee bestaande turbines een maximale visuele en ruimtelijke integratie wordt bekomen. De gewestelijke stedenbouwkundig ambtenaar maakt dus wel degelijk een concrete beoordeling van de landschappelijke impact en motiveert dit op een volledige, concrete en zorgvuldige wijze.

..."

In haar wederantwoordnota herhaalt de verzoekende partij haar eerder standpunt.

Beoordeling door de Raad

1.

De verzoekende partij voert in essentie aan dat de verwerende partij geen zorgvuldige beoordeling heeft gemaakt van de goede ruimtelijke ordening, rekening houdend met de tijdens het openbaar onderzoek geuite bezwaren en met het voorafgaand advies van het college van burgemeester en schepenen van de stad Hamme. Volgens de verzoekende partij zou er geen zorgvuldige beoordeling zijn inzake het "geluid" en de "slagschaduw" van de geplande turbine. Bovendien zouden de motieven van het bestreden besluit met betrekking tot het "bundelingsprincipe" en de "landschapsimpact" niet afdoende zijn en bovendien onjuist.

2.

De Raad mag zijn beoordeling van de goede ruimtelijke ordening niet in de plaats stellen van die van de bevoegde vergunningverlenende overheid. Hij is in de uitoefening van zijn wettigheidsstoezicht enkel bevoegd om na te gaan of de bevoegde overheid is uitgegaan van gegevens die in rechte en in feite juist zijn, of zij die correct heeft beoordeeld, en of zij op grond daarvan in redelijkheid tot het bestreden besluit is kunnen komen.

3.

Uit de bestreden beslissing blijkt dat er tijdens het openbaar onderzoek 17 bezwaarschriften werden ingediend, onder meer betreffende een toename van geluidshinder en de slagschaduw van de geplande turbine.

In de bestreden beslissing wordt het bezwaar inzake het “geluid” als volgt ontmoet:

“ ...

6. Alle woningen van derden bevinden zich op meer dan 250m van de turbines. De minimale afstand van een woning tot de turbine bedraagt 307m. De turbines moeten qua geluid voldoen aan de normen van de omzendbrief RO/2006/02 “Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines”. In de localisatienota heeft [REDACTED] ook de gezamenlijke geluidsimpact voor de drie turbines samen bekeken.

Uit de geluidsstudie blijkt dat de normen van de omzendbrief gehaald worden.

De oorzaak van het voortgebrachte geluid is tweevoudig. Het wordt vooral gegenereerd door de rotatie van de wieken die een zoevend geluid voortbrengen. Anderzijds wordt geluid geproduceerd door de in de gondel opgestelde apparatuur, in het bijzonder de windturbinegenerator.

De passende maatregelen aan de bron dienen te worden getroffen om geluidsproductie tot een minimum te beperken. Het gaat hierbij onder meer om de isolatie van de generatorbehuizing, aerodynamische wieken, enz. Bezwaar ongegrond. Niettemin wordt bij de vergunning opgelegd dat alle maatregelen dienen getroffen te worden om te voldoen aan de voorwaarden, zoals gesteld in voormelde omzendbrief.

...”

Het bezwaar betreffende de “slagschaduw” wordt als volgt beantwoord:

“ ...

7. Slagschaduw komt voor wanneer de zon door de rotor van de windturbines schijnt. In de zone gelegen in de projectiezone van de rotor, kan de schaduw van de wiek zichtbaar zijn als een intermitterende schaduw. Er bevindt zich één woning van derden binnen de contour van 30 uur slagschaduw per jaar. De projectontwikkelaar dient in zulke gevallen dan ook de nodige maatregelen te treffen zoals het plaatsen van een schaduwdetectiesysteem, om te garanderen dat steeds aan de gestelde voorwaarden inzake slagschaduw uit de voormelde omzendbrief voldaan wordt. Bezwaar ongegrond. Niettemin wordt bij de vergunning opgelegd dat alle maatregelen dienen getroffen te worden om te voldoen aan de voorwaarden, zoals gesteld in voormelde omzendbrief.

...”

Deze aspecten worden in de bestreden beslissing eveneens behandeld onder de titel “beoordeling van de goede ruimtelijke ordening” en onder de titel “MER-screening”, waaronder besloten wordt dat het gevraagde een kleinschalig project betreft en dat door de inplanting van de gevraagde turbine geen aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn, waardoor er geen MER-rapport moet opgemaakt worden. Deze conclusie wordt door de verzoekende partij overigens niet betwist.

Het bestreden besluit bevat bovendien “in het bijzonder voor wat betreft geluid en slagschaduw” volgende voorwaarde:

“ ...

- *De nodige maatregelen dienen getroffen te worden om te voldoen aan de omzendbrief RO/2006/02 “afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van turbines”, in het bijzonder voor wat betreft geluid en slagschaduw;*

...”

Uit het voorgaande blijkt dat in de bestreden beslissing een bijzondere en concrete aandacht is besteed aan de aspecten “geluid” en “slagschaduw” van het gevraagde. Uit de omzendbrief

EME/2006/01-RO/2006/02 “Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines”, die als toetsingskader kan gelden voor de beoordeling van vergunningsaanvragen inzake windturbines, blijkt dat wanneer “de dichtstbijzijnde woning of het dichtstbijzijnde woongebied zich bevinden op een afstand van meer dan 250 m van de windturbinemast, (er) mag (..) van uitgegaan worden dat de hinder veroorzaakt door de windturbine/het windturbinepark tot een aanvaardbaar niveau beperkt kan worden”. In de bestreden beslissing wordt vastgesteld dat “alle woningen van derden bevinden zich op meer dan 250m van de turbines” en dat de “minimale afstand van een woning tot de turbine (...) 307m (bedraagt)”. Bovendien wordt in de bestreden beslissing als voorwaarde opgelegd dat de turbine qua geluid moet voldoen aan de normen van de voormelde omzendbrief. Deze voorwaarde impliceert noodzakelijk dat de windturbine moet voorzien zijn van maatregelen om te voldoen aan de voorwaarden, zoals opgelegd in de omzendbrief. Inzake de “slagschaduw” wordt in de bestreden beslissing vastgesteld dat er zich één woning bevindt binnen de contouren van 30 uur slagschaduw per jaar en dat “de projectontwikkelaar (...) in zulke gevallen dan ook de nodige maatregelen (dient) te treffen zoals het plaatsen van een schaduwdetectiesysteem, om te garanderen dat steeds aan de gestelde voorwaarde inzake slagschaduw uit de voormelde omzendbrief voldaan wordt” en dat “met een dergelijk systeem (...) aan de normen van de omzendbrief (kan) voldaan worden”. Hierboven werd reeds vastgesteld dat in de bestreden beslissing ter zake eveneens een bijzondere voorwaarde is opgelegd.

De verzoekende partij toont met de argumentatie dat “de geluidstudie geen opgave doet van het achtergrondgeluid”, dat er zich binnen de “49db(A)-contour” en “44db(A)-contour” een woning bevindt en dat inzake “slagschaduw” de Vlaamse regering zou hebben beslist om de Vlaremmregelgeving te wijzigen, niet aan dat de beoordeling door de verwerende partij in de bestreden beslissing van de aspecten “geluid” en “slagschaduw” onjuist of kennelijk onredelijk zou zijn.

5.

Aangaande het “bundelingsprincipe” en de “landschapsimpact” bevat de bestreden beslissing eveneens een passus onder verschillende titels in de bestreden beslissing.

De bezwaren inzake de keuze van inplanting die in de bestreden beslissing genummerd zijn van 1 tot en met 5 luiden als volgt:

“ ...

1. *Er dient voorbehoud geformuleerd te worden voor dergelijke projecten in diverse potentiële actiegebieden die in het kader van de afbakening van de natuurlijke en agrarische structuur op Vlaams niveau zijn goedgekeurd.*
2. *De turbine is geen vorm van duurzame ruimtelijke ordening.*
3. *De turbine tast de visuele en landschappelijke kwaliteit aan.*
4. *Dit bedrijventerrein is te klein om als positief aanknopingspunt voor de inplanting van turbines te fungeren.*
5. *De turbine zou niet in de potentiële zoekzone binnen het PRS gelegen zijn.*

...”

Ze worden in de bestreden beslissing als volgt weerlegd:

“ ...

1. *De turbine ligt inderdaad in HAG-gebied. Turbines hinderen echter het verder gebruik van de gronden als landbouwgrond niet, door hun geringe voetafdruk en de relatief beperkte oppervlakte die verhard moet worden. Er is een maximale oppervlakte van 1200m² nodig voor de exploitatie van de turbine. Bovendien bestaat er een wettelijk kader om turbines in te planten in agrarisch gebied. Bezwaar ongegrond.*

2. *Het plaatsen van de windturbine is onderzocht vanuit het aspect “goede ruimtelijke ordening”: dit werd duidelijk bestudeerd in de lokalisatienota. De turbine wordt ingeplant volgens het bundelingsprincipe: er is een bundeling met de bestaande industriezone en de bestaande turbines. De voetafdruk van een turbine is relatief klein: het gaat om slanke constructies die een geringe grondoppervlakte innemen. Van duurzaamheid is zeker sprake omwille van de omzichtigheid waarmee de inplanting werd bepaald (zie ook visuele hinder). Windenergie is een duurzame energievorm. Er wordt terdege rekening gehouden met de hinder die de constructie met zich kan meebrengen. Bezwaar ongegrond.*
  3. *Windturbines hebben steeds een bepaalde visuele impact. De turbine wordt gebundeld met de bestaande turbines zodat een cluster ontstaat van 3 turbines. Door de bundeling met de bestaande turbines, met het industrieterrein en de [REDACTED] wordt de bijkomende visuele impact sterk beperkt. Bovendien past de turbine in het provinciaal beleidskader omtrent windturbines. In dit plan worden zones afgebakend waarin de inplanting van windturbines kan worden overwogen. Daarbij houdt men rekening met negatieve aanknopingspunten (natuur, beschermde monumenten en landschappen, ankerplaatsen, woongebieden, stiltegebieden) en positieve aanknopingspunten (stedelijke gebieden, bedrijventerreinen, grootschalige infrastructuur, grote constructies). Deze aanknopingspunten worden gekoppeld aan de ruimtelijke structuur en de landschapsstructuur in Oost-Vlaanderen. In deze studie werd wel degelijk met landschapswaarden rekening gehouden. Bezwaar ongegrond.*
  4. *Dit is een subjectieve beschouwing, des te meer omdat in het betrokken gebied al turbines vergund werden, waarmee geclusterd wordt. Bezwaar ongegrond.*
  5. *In het advies van de interdepartementale windwerkgroep, waarin ook de provincie zetelt, wordt gesteld dat de inplantingsplaats volgens de provinciale beleidsvisie windturbines behoort tot het deelgebied [REDACTED] netwerk: ‘6 Hamme’. Bezwaar ongegrond.*
- ...”

Met de verzoekende partij moet vastgesteld worden dat uit het bovenstaande blijkt dat de verwerende partij het gevraagde heeft getoetst aan het bundelingsprincipe zoals opgenomen in de omzendbrief EME/2006/01-RO/2006/02 “Afwegingskader en randvoorwaarden voor de inplanting van windturbines”, die, zoals hoger reeds is vastgesteld, als toetsingskader kan gelden voor de beoordeling van vergunningsaanvragen inzake windturbines. In de bestreden beslissing wordt vastgesteld dat de geplande turbine gebundeld wordt met de twee bestaande turbines, waarvan uit de bestreden beslissing blijkt dat die reeds zijn gebundeld met de [REDACTED].

Uit de voorgaande blijkt dat de verwerende partij de aspecten “bundelingsprincipe” en “landschapsimpact” afdoende heeft beoordeeld. De verzoekende partij toont niet aan dat de beoordeling van de verwerende partij gebaseerd zou zijn op foutieve gegevens, noch dat de verwerende partij de gegevens van het dossier foutief of kennelijk onredelijk heeft beoordeeld.

Het middel is ongegrond.

OM DEZE REDENEN BESLIST DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het beroep is ontvankelijk maar ongegrond.
2. De kosten van het beroep, bepaald op 175 euro, komen ten laste van de verzoekende partij.
3. De kosten van de tussenkomst, bepaald op 100 euro, komen ten laste van de tussenkomende partij.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting op 5 september 2012, door de Raad voor Vergunningsbetwistingen, vierde kamer, samengesteld uit:

Nathalie DE CLERCQ, voorzitter van de vierde kamer,

met bijstand van

Eddie CLYBOUW, toegevoegd griffier.

De griffier,

De voorzitter van de vierde kamer,

Eddie CLYBOUW

Nathalie DE CLERCQ